ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до освітньої програми

гімназії №32 «Успіх» Печерського району м. Києва

2023-2024 навчальний рік

7-9-ті класи

Освітня програма для 7-9-х класів гімназії №32 «Успіх» на 2023-2024 навчальний рік розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020), на основі Типових програм для учнів закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 13.09.2021 №983).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів становить:

7-мі класи – 1172,5 годин/навчальний рік;

8-мі класи – 1207,5 годин/навчальний рік;

9-ті класи – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження окреслено у навчальному плані (додаток 1), складеному на основі Навчального плану спеціалізованих шкіл з навчанням українською мовою і поглибленим вивченням іноземних мов (таблиця №3), затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405 (зі змінами). Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти; встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами; передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти через окремі предмети; містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову; визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020) «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої

освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти.

Поділ класів на групи при вивченні іноземної мови та інформатики буде здійснюватися згідно з чинними нормативними документами (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128).

За рахунок годин варіативної складової передбачено проведення індивідуальних занять та міжкласних групових консультацій з української мови, іноземної мови (німецької), біології, фізики, хімії, математики, географії, історії. Облік занять буде вестись в окремих журналах без оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

Навчальний план зорієнтовано на роботу за 5-денним навчальним тижнем. Предмети з інваріантної складової та заняття за рахунок варіативної складової, які не мають повної кількості годин будуть викладатися по 1 годині через тиждень (чисельник/знаменник). Тривалість уроків: у 7-9 -х класах – 45 хвилин.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, визначено завдання у межах кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів:

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої у різних формах (текст, таблиця, діаграма, графік); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати ненормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.

		Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування у межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати їх для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття, ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів,розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності *природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об’єктів, процесів, явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

		Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та

		оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати, чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати власну позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг, товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до

		висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби з дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати і вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв’язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; влачна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Формуванню ключових компетентностей сприяють діяльнісна і практична спрямованість навчання, встановлення та реалізація міжпредметних і внутрішніх предметних зв'язків. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній як «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуацій. Вони є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому. Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію навчального середовища, окремі предмети, роботу в проектах, позакласну роботу, роботу в гуртках.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до чинних критеріїв та орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів з базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, рекомендованих Міністерством освіти і науки України. Періодичність, форми, зміст та спосіб оцінювання педагогічні працівники закладу освіти визначають самостійно залежно від дидактичної мети та вимог програми. Основними інструментами оцінювання є тестування, усне опитування, письмові перевірні роботи, спостереження, самооцінювання, взаємооцінювання. Періодичність, форми, зміст, спосіб та інструменти оцінювання педагогічні працівники закладу освіти визначають самостійно залежно від дидактичної мети. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у разі необхідності може здійснюватися дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури (реалізується через окремі предмети «Українська мова» «Українська література», «Зарубіжна література», перша іноземна мова «Англійська мова», друга іноземна мова за вибором «Іспанська мова», «Німецька мова»). Ураховуючи освітні запити здобувачів освіти та їхніх батьків, особливості організації освітнього процесу, з метою забезпечення наступності і послідовності у навчанні у 7-9-х класах передбачено вивчення другої іноземної мови за вибором (вивчається з 5 класу):

7-ті класи – іспанська/німецька;

8-мі класи - іспанська/німецька;

9-ті класи – іспанська/німецька.

Суспільствознавство (реалізується через предмети «Історія України», «Всесвітня історія», «Основи правознавства»).

Мистецтво (реалізується у 7-х класах через вивчення окремих курсів «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» по 0,5 години на тиждень протягом навчального року, у 8-9-х класах через інтегрований курс «Мистецтво»).

Математика (реалізується через предмети «Алгебра», «Геометрія»)

Природознавство (реалізується через предмети «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія»)

Технології (реалізується через окремі предмети «Трудове навчання», «Інформатика»)

Здоров'я і фізична культура (реалізується через окремі предмети «Основи здоров'я», «Фізична культура»). Змістове наповнення предмету «Фізична культура» ураховує інтереси учнів, кадрове та матеріально-технічне забезпечення закладу освіти.

Зміст, тривалість, взаємозв'язок освітніх галузей та предметів; логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (додаток 2).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Крім того передбачено проведення нестандартних уроків та навчально-практичних занять з використанням інтерактивних форм і методів навчання (дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти; моделювання, ситуаційні вправи та ін.), які вчитель організовує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть змінюватись,

уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів протягом навчального року за умови виконання вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню).

Важливою формою організації освітнього процесу в 7-8-х класах є навчальна практика, яка проходить протягом навчального року (40 академічних годин на навчальний рік за окремим графіком) і має на меті розвиток пізнавальної діяльності учнів, залучення їх до пошукової роботи, поглиблення та систематизацію знань, умінь і навичок школярів, усвідомлення практичної складової навчальних курсів, формування міжпредметних зв'язків тощо. Облік проведення навчальної практики буде здійснюватися в класних журналах без оцінювання навчальних досягнень учнів.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, збройного конфлікту, введення воєнного стану, інших обставин, які об’єктивно унеможливлюють відвідування закладів освіти (далі – надзвичайні обставини) заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником самостійно, але не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти. Рішення про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі приймається педагогічною радою закладу освіти до початку навчального року у випадку настання обставин.

Ураховуючи особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, за рішенням педагогічної ради навчання може організовуватися у змішаному форматі (ротаційна модель, яка передбачає зміну зон навчальної діяльності: частина учнів класу навчаються очно, інша частина учнів класу - дистанційно в синхронному режимі або в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі) з елементами віддаленого (онлайн) навчання.

Віддалене навчання є тимчасовим для певних категорій здобувачів освіти залежно від безпекової ситуації і забезпечує активну взаємодію учасників освітнього процесу.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом в гімназії, отримання об'єктивної інформації про якість освіти (навчально-методичне, кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення освітнього процесу; рівень навчальних досягнень здобувачів освіти);
- оцінювання стану якості освіти відповідно до вимог Державних стандартів освіти, освітніх програм, інших чинних директивних, нормативних та інструктивно-методичних документів.

Інструменти, заходи та процедури системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- реалізація стратегії розвитку закладу;
- самооцінювання якості освітньої діяльності та якості освіти;
- забезпечення підвищення кваліфікації та професійного зростання керівних та педагогічних кадрів гімназії;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність гімназії;
- забезпечення академічної доброчесності працівниками гімназії та здобувачами освіти;
- запобігання та протидія булінгу (цькуванню);
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- моніторинг досягнення здобувачами освіти відповідних результатів навчання (внутрішній моніторинг ініціюється та проводиться самим закладом освіти; періодичність його проведення визначається річним планом роботи гімназії, методи збору інформації описані у Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти).